

**Nederlands Expertise Centrum Exoten
Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen**

T.a.v.

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
Ministerie van Economische Zaken, Staatssecretaris van Landbouw,
Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
De heer J. Rummenie
Postbus 20401 2224 JX Den Haag

Wijze van versturen: Digitaal

Betreft: Zienswijze Gedragscodes Soortenbescherming unie van Waterschappen

Datum: 7 maart 2025

Geachte heer J. Rummenie,

Met betrekking tot de internetconsultatie over de aanwijzing van gedragscodes soortenbescherming Unie van Waterschappen willen wij als Nederlands Expertise Centrum Exoten (NEC-E) graag onze zienswijze indienen. Wij zijn tegen het bekrachtigen van deze gedragscode om de specifieke reden van het ontbreken van duidelijke richtlijnen voor het omgaan met invasieve exoten binnen deze gedragscode en de mogelijke gevolgen hiervan voor de naleving van de Omgevingswet.

Belang van duidelijke richtlijnen voor invasieve exoten

Invasieve uitheemse soorten, oftewel invasieve exoten, vormen een aanzienlijke bedreiging voor de biodiversiteit, ecosystemen en veroorzaken economische schade. De Omgevingswet bevat daarom regels om de introductie en verspreiding van deze soorten te voorkomen. Deze vloeien voort uit de Europese Verordening 1143/2014 welke als doel heeft de introductie, verspreiding en impact van invasieve exoten in Europa te beperken. Deze verordening is in Nederland geïmplementeerd in de Omgevingswet (artikel 11.108, lid 1, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en artikel 7, lid 1 en 2, van de Europese invasieve-exoten-basisverordening). Het is essentieel dat gedragscodes, die binnen het kader van de Omgevingswet worden aangewezen, expliciete en duidelijke richtlijnen bevatten voor het beheer en de bestrijding van invasieve exoten. Dit om schade door invasieve exoten zo veel mogelijk te beperken maar ook om te voldoen aan de geldende wetgeving.

Europese verordening

De Europese Unie streeft ernaar de negatieve gevolgen van deze soorten voor inheemse biodiversiteit en ecosysteemdiensten te voorkomen, te minimaliseren en te beperken. De regels zijn ook bedoeld om sociale en economische schade te beperken. Centraal in de Europese verordening staat een lijst van soorten waarvan de negatieve effecten zodanig zijn dat gezamenlijk optreden op het niveau van de Unie gewenst is. Momenteel staan 88 soorten op deze lijst, 26 zijn in behandeling om te worden toegevoegd. De lidstaten hebben de verplichting om alle noodzakelijke stappen te nemen om de onopzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst (waaronder die door ernstige nalatigheid) te voorkomen¹.

Risico op overtreding van de Omgevingswet

Het ontbreken van specifieke richtlijnen voor invasieve exoten in de voorgestelde gedragscodes kan leiden tot onbedoelde overtredingen van de Omgevingswet en de daarin geïmplementeerde Europese Verordening. Organisaties en individuen die werkzaamheden uitvoeren zonder adequate maatregelen tegen de verspreiding van invasieve exoten, lopen het risico in strijd te handelen met de wetgeving. Dit kan resulteren in juridische sancties en verdere verspreiding van deze schadelijke soorten.

Voorstel tot aanpassing van de gedragscodes

Wij stellen voor dat de voorgestelde gedragscodes worden herzien om specifieke en uitvoerbare richtlijnen op te nemen voor het omgaan met invasieve exoten. Deze richtlijnen zouden moeten omvatten, maar zijn niet uitputtend:

- **Preventieve maatregelen:** Procedures om de introductie van invasieve exoten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Denk hierbij aan hygiënemaatregelen waarbij machines voorafgaand en aan het einde van de werkzaamheden zorgvuldig worden gereinigd.
- **Detectie en monitoring:** Systemen voor het tijdig identificeren van de aanwezigheid van invasieve exoten voorafgaand aan de werkzaamheden. Denk aan het toevoegen van de inventarisatie van invasieve exoten aan de huidige verplichting voor het aanvragen van een Flora en Fauna ontheffing.
- **Opleiding en bewustwording:** Trainingen voor betrokkenen om bewustzijn en kennis over invasieve exoten te vergroten. Denk aan gerichte “Toolbox-meetings” waarbij personeel op de hoogte gebracht wordt van de risico’s van het werken met invasieve exoten en het beperken van deze risico’s.
- **Aanpassen van huidige werkwijzen:** Meerdere werkwijzen, zoals nu beschreven in de voorgelegde gedragscode, leiden tot het grote worden van de problematiek van invasieve exoten. Een aanpassing van deze werkwijzen is noodzakelijk om te voldoen aan de huidige wetgeving. Denk hierbij aan het niet opnieuw toepassen van met invasieve exotische planten-besmette grond en het plaatsen van baggermateriaal op de kant met het risico van het hieruit ontsnappen van exoten naar voorheen onbesmette locaties. Daarnaast is het van belang aanvullende eisen te stellen aan het transport van maaisel, grond, bagger of ander substraat besmet met invasieve exoten.

¹ Zie: 1. [Invasive alien species - European Commission](#), 2. [Rijksregels invasieve uitheemse soorten \(invasieve exoten\) | Informatiepunt Leefomgeving](#), 3. [Taak van Rijk, provincies en waterschappen om invasieve uitheemse soorten tegen te gaan | Informatiepunt Leefomgeving](#)).

Door deze elementen op te nemen in de gedragscodes, kunnen we de naleving van de Omgevingswet versterken en bijdragen aan de bescherming van onze natuurlijke omgeving tegen de bedreigingen van invasieve exoten.

Landelijk aanvalsplan invasieve exoten

Momenteel wordt er door het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) gewerkt aan een Landelijk aanvalsplan invasieve exoten². LVVN erkent hierin de gevolgen van invasieve exoten op de biodiversiteit en andere terreinen geven gehoor aan besef van urgentie om (vroeg) in te grijpen. De huidige voorliggende gedragscode gaat in tegen het door LVVN opgestelde exotenbeleid. Daarom ook het verzoek de gedragscode af te stemmen op de voorschriften van het ministerie.

Conclusie

Op basis van het voorgaande, verzoeken wij u de voorliggende gedragscode in de huidige vorm niet vast te stellen en onze bezwaren en voorstellen mee te nemen bij de aanpassing van de gedragscode. Zodat deze beter aansluit bij het beleid van het ministerie (LVVN) en dat vigerende wetgeving (o.a. Omgevingswet) niet wordt overtreden.

Met vriendelijke groet,

Baudewijn Odé

Voorzitter Nederlands Expertise Centrum Exoten

² Zie: <https://open.overheid.nl/documenten/b0d3c022-9f18-42f8-b716-b46e27aef774/file> en <https://open.overheid.nl/documenten/8476c32b-64f8-44ec-bbc7-00532bef2034/file>